

Česká republika

Česká školní inspekce

Karlovarský inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Hranice, okres Cheb

Husova 414, 351 24 Hranice

Identifikátor školy: 600 066 398

Termín konání orientační inspekce: 17. února – 21. února 2003

Čj.:	051 48/03-2707
Signatura:	oe1cw118

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Hranice, okres Cheb je úplnou základní školou, která má od 1. ledna 2003 právní subjektivitu a hospodaří jako příspěvková organizace. Zřizovatelem je Město Hranice, U Pošty 182. V době inspekce měla škola deset tříd (pět tříd prvního a pět tříd druhého stupně), které navštěvovalo 249 žáků. Výuka je realizována podle programu Základní škola čj. 1684/96-2, včetně úprav a doplňků schválených MŠMT pod čj. 25 018/98-22. Součástí školy je školní družina. Stravování zajišťuje školní jídelna při mateřské škole v obci. Škola významně podporuje zájmovou činnost, učitelé a vychovatelky vedou řadu zájmových kroužků.

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ A KONTROLNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- personálních podmínek vzdělávání a výchovy ve sledovaných předmětech vzhledem ke schváleným učebním dokumentům v základní škole;
- materiálně-technických podmínek vzdělávání a výchovy ve sledovaných předmětech vzhledem ke schváleným učebním dokumentům v základní škole;
- průběhu a výsledků vzdělávání v předmětech dějepis, zeměpis, občanská výchova a rodinná výchova na druhém stupni, český jazyk a německý jazyk na prvním a druhém stupni a matematika a vlastivěda na prvním stupni.

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM V ZÁKLADNÍ ŠKOLE

Hodnocení personálních podmínek vzdělávání a výchovy se vztahuje ke sledovaným vyučovacím předmětům, tj. k českému jazyku a německému jazyku na obou stupních, matematice a vlastivědě na prvním stupni, dějepisu, zeměpisu, občanské výchově a rodinné výchově na druhém stupni.

Výuka sledovaných předmětů byla hospitována u všech vyučujících. Český jazyk na prvním stupni vyučuje pět učitelů, z nichž tři splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti, dva vzdělání stanovené právním předpisem nemají. Na druhém stupni vyučují český jazyk tři učitelé, dva z nich splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti, jeden podmínky odborné ani pedagogické způsobilosti nesplňuje, má vzdělání pro učitelství na prvním stupni základních škol. Výuku německého jazyka zajišťují čtyři vyučující, z nichž pouze dvě mají pedagogickou způsobilost, žádný z vyučujících nesplňuje podmínky odborné způsobilosti pro výuku německého jazyka, ale jeden složil státní jazykovou zkoušku.

Matematiku na prvním stupni vyučuje pět učitelů, tři splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti, dva předepsané vzdělání nemají. Výukou dějepis a zeměpisu jsou pověřeni dva učitelé s odbornou a pedagogickou způsobilostí. Vlastivědu vyučují dva učitelé, odbornou a pedagogickou způsobilost má jeden z nich, jeden vzdělání stanovené právním předpisem nemá. Hodiny občanské výchovy a rodinné výchovy jsou odučeny dvěma učiteli s pedagogickou způsobilostí a jedním učitelem bez odborné a pedagogické způsobilosti.

Výchovné poradenství je od tohoto školního roku svěřeno učiteli, který má dlouhou pedagogickou praxi, ale zatím neabsolvoval kvalifikační studium zaměřené na výchovné poradenství.

Vzhledem k personálnímu obsazení školy, k dosaženému vzdělání a délce praxe je skladba úvazků pedagogických pracovníků optimální. Ředitelka efektivně využívá odborné způsobilosti učitelů a jejich pedagogických zkušeností.

Vedení školy tvoří ředitelka a její zástupkyně, obě s dlouhou pedagogickou a řídicí praxí. Poradním orgánem vedení školy je pedagogická rada, která se schází jedenkrát za dva měsíce. Obsah záznamů svědčí o tom, že vedení školy a učitelé při řešení vzdělávacích a výchovných problémů spolupracují. Ředitelka malé školy má dobrý přehled o celé organizaci a může úspěšně využívat neformální způsoby jednání. Metodické sdružení ani předmětové komise nejsou v této škole zřízeny s odůvodněním, že učitelé jsou v denním kontaktu a neformálně spolupracují při zabezpečování provozu školy.

Kontrolní činnost ředitelky a její zástupkyně je plánovitá. Hlavním nástrojem kontroly je hospitační činnost zaměřená na vybrané vyučovací předměty, začínající a nekvalifikované učitele. V hospitačních záznamech jsou konkrétně formulované závěry a doporučení pro další práci učitele. V podmínkách desetitřídní školy má ředitelka podrobný přehled o práci třídních učitelů a často dává přednost neformálnímu jednání. Pravidelně je kontrolována také povinná dokumentace. Vedení školy pověřilo zkušené pedagogy metodickým vedením začínajících učitelů.

Další vzdělávání učitelů je v souladu s cíli školy a je vázáno zejména na nabídku Pedagogického centra Karlovy Vary. Obě členky vedení školy absolvovaly semináře k právní subjektivitě, primární preventivní škola dvousemestrální kurz metodiky prevence ve školách. Vyučující se vzdělávají v oblasti počítačové gramotnosti; jeden z nich absolvoval kurz pro koordinátory ICT. Jedna učitelka prvního stupně se uchází o studium na pedagogické fakultě a jedna vystudovala dramatickou výchovu na JAMU.

Organizační struktura školy je jednoduchá a přehledná. Ředitelka delegovala některé kompetence na zástupkyni, která řídí první i druhý stupeň. Školní řád pro běžný provoz školy je zpracován v souladu se školskými předpisy; jeho přílohou jsou podrobně zpracovaná pravidla pro klasifikaci a hodnocení chování žáků. Práva a povinnosti pracovníků jsou jasně vymezeny, což přispívá k plynulému chodu školy.

Každodenní provoz se řídí řádem školy, který je zpracován v souladu se školskými předpisy, zákoníkem práce a navazuje na Úmluvu o právech dítěte. Žákovská samospráva není ustavena.

Vnitřní informační systém je funkční. Informovanost žáků je zajištěna především prostřednictvím třídních učitelů a školního rozhlasu. Také funkční nástěnky na chodbách a schránka důvěry umožňují obousměrnou informovanost.

Velmi dobrá péče je věnována informovanosti zákonných zástupců žáků prostřednictvím žákovských knížek a třídních schůzek, které se konají třikrát ve školním roce. Individuální konzultace se uskutečňují podle potřeb školy nebo rodičů. Do struktur vnější informovanosti začíná výrazně vstupovat internet. Rodiče i ostatní veřejnost si postupně zvykají využívat internetovou adresu školy, jednotlivých žáků a internetové stránky školy, které nyní začala škola zveřejňovat. Ve škole není zřízena Rada školy, ale pracuje zde Rada rodičů, která nemá oficiální statut, ale funguje jako dobrovolné sdružení, které spíše ekonomicky přispívá na mimoškolní aktivity organizované školou. Velmi dobrá spolupráce byla navázána s Městským úřadem v Hranicích, kde má škola výraznou podporu.

Žáci školy se zúčastňují různých kulturních a sportovních akcí, jako jsou sportovní přebory AŠSK, pythagoriáda, recitační soutěž a soutěže výtvarné. Výtvarné práce žáků tvoří součást

výzdoby městského úřadu. Příležitostné zprávy o životě školy přináší oblastní i okresní tisk. Úzkou spoluprací navázala škola s partnerskou školou v Bad Elster, která se nachází nedaleko za česko-saskými hranicemi. Spolu s ní se také zúčastnili mezinárodního projektu českých, saských, bavorských a durynských škol Poznávat cizí na vlastním. Tradice školy je pečlivě slovem i obrazem dokumentována ve školní kronice.

Personální podmínky vzdělávání a výchovy vzhledem ke schváleným učebním dokumentům jsou spíše nadprůměrné.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM V ZÁKLADNÍ ŠKOLE

Škola je umístěna ve dvou navzájem propojených budovách. Ve staré budově (původní škola) je umístěn první stupeň, školní knihovna, kovodílna a dřevodílna a jedna počítačová učebna s deseti staršími počítači. K dispozici jsou výukové programy například pro český jazyk, matematiku, vlastivědu, přírodovědu a německý jazyk. V nové budově, přistavené koncem osmdesátých let, se nachází druhý stupeň a sídlí zde vedení školy. Jsou zde také odborné učebny dějepisu, zeměpisu, českého jazyka, německého jazyka a druhá počítačová učebna. Na budovu navazuje školní pozemek.

Budovy jsou dobře udržované, učebny a chodby působí velmi příjemným estetickým dojmem, který podtrhuje vkusná výzdoba zhotovená převážně z žákovských prací. Pocházejí dílem z hodin výtvarné výchovy a dílem z činnosti keramického kroužku. O přestávkách mohou žáci pobývat na chodbách, kde mají v prvním i v druhém patře k dispozici stoly na stolní tenis. K zajištění pitného režimu mohou žáci využívat nápojový automat.

Učebny prvního stupně jsou funkčně zařízené potřebným nábytkem. Vybavení je udržované, v jedné třídě jsou nové lavice, v ostatních třídách jsou staré lavice natřené. Jejich uspořádání je většinou netradiční a souvisí s organizací práce v hodinách. Žáci mají k dispozici nejen učebnice a pracovní sešity, ale i další pomůcky, jako jsou pracovní listy, obrazový materiál, drobné předměty, modely, přírodniny, karty se slovy a písmeny, počítadla, tabule s přehledy učiva, nástěnné a příruční mapy, dětskou i naučnou literaturu apod. V hodinách byly dále využívány nadepsané tabule s obrázky a texty vztahujícími se k probíranému učivu. Učitelé měli připravené drobné školní potřeby (např. psací náčiní, pravítka, listy papíru) pro žáky, kteří zapomněli. Ve třídách jsou přehrávače kazet a CD, v některých je zpětný projektor. Prostředí je pro žáky podnětné, sami se podílejí na jeho výzdobě.

Pro výuku německého jazyka je ve škole zřízena učebna německého jazyka, ve které jsou k dispozici nástěnné mluvnické přehledy, slovníky a didaktická technika. Esteticky méně podnětné prostředí jazykové učebny příliš nepřispívá k navození cizojazyčné atmosféry při výuce. Většina sledovaných hodin byla organizována v této učebně, pouze malá část výuky proběhla v kmenových třídách, které byly zejména na prvním stupni částečně přizpůsobeny pro výuku cizího jazyka (nástěnné mapy, obrazový materiál, netradičně uspořádané lavice) a působily velmi pěkným estetickým dojmem. K výuce jsou využívány také obě počítačové učebny. Žáci jsou vybaveni základními jazykovými učebnicemi. Ve škole je dostatek tabelárních pomůcek, překladových slovníků, jazykových příruček, výukových počítačových programů a magnetofonů s nahrávkami. Některé učební pomůcky si vyučující připravují sami (kartičky se slovní zásobou, namnožené texty písní, pohádek, pracovní listy a další názorné pomůcky).

Ve školní knihovně, která obsahuje asi 2000 svazků, se nacházejí soubory společné mimoškolní četby i populárně naučná literatura, vztahující se k jednotlivým předmětům.

Místnost občas slouží jako netradiční učebna, kde sedí žáci na polštářích, které si pokládají na koberec. Mohou zde také sledovat video a televizní programy.

Pro český jazyk, dějepis a zeměpis jsou v pracovnách k dispozici soubory knih, odborné příručky a slovníky. Každá pracovna je vybavena audiovizuální technikou. Část hodin se realizuje v počítačových učebnách. Nábytek se postupně obnovuje, staré lavice jsou každoročně natírány. Využívá se pastelových barev, což zvyšuje estetičnost a útulnost prostředí.

Materiální zázemí je využíváno účelně a efektivně.

Materiálně-technické podmínky vzdělávání a výchovy jsou ve sledovaných oblastech spíše nadprůměrné.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VE ŠKOLE

Realizace vzdělávacího programu

Ve škole je realizován vzdělávací program Základní škola. Učební plán pro školní rok 2002/2003 je pro všechny třídy sestaven v souladu se vzdělávacím programem a odpovídá mu i rozvrh hodin. Také týdenní hodinová dotace sledovaných předmětů je v souladu s požadavky zvoleného vzdělávacího programu. V předmětu cizí jazyk zabezpečuje škola výuku německého jazyka.

Do učebního plánu od sedmého do devátého ročníku jsou zařazeny volitelné předměty informatika, přírodovědný seminář a zeměpisný seminář.

Škola nabízí velké množství nepovinných předmětů: sportovní hry, nápravné čtení, logopedická péče, užité výtvarné techniky, keramická dílna, výtvarná dílna, dramatická výchova a sborový zpěv.

Individuální pomoc žákům zajišťují učitelé zejména prvního stupně formou doučování.

Výchovný poradce vede dokumentaci o žácích s postižením. Učitelé mají k dispozici záznamy o žácích s poruchami učení a se zdravotními potížemi.

Všechny předměty jsou vyučovány v souladu se schválenými učebními dokumenty. Týdenní časová dotace i obsah učiva v jednotlivých ročnících odpovídají schválenému učebnímu plánu. Při rozpracování učiva do jednotlivých ročníků vyučující vycházejí zejména z jazykových učebnic. Učební osnovy sledovaných předmětů jsou dodržovány.

Sledovaná výuka je v souladu s učebním plánem realizovaného vzdělávacího programu a učebními osnovami sledovaných předmětů.

Škola vede povinnou dokumentaci v souladu se školskými předpisy. Kontrolovány byly třídní knihy, třídní výkazy, katalogové listy, rozvrh hodin, záznamy z pedagogických rad a školní řád. Dokumentace je vedena na předepsaných tiskopisech, po formální a věcné stránce neobsahuje nedostatky; ve třídních výkazech a katalogových listech jsou zachyceny změny i průběh vzdělávání žáka, včetně jednání se zákonnými zástupci žáka. Záznamy z pedagogických rad jsou vedeny stručně a věcně a svědčí o snaze školy řešit problémy výchovy a vzdělávání ve spolupráci se všemi pedagogickými pracovníky.

Sledovaná povinná dokumentace průkazně zachycuje průběh vzdělávání.

Ředitelka školy při kontrole učebního plánu i učebních osnov dává přednost každodennímu osobnímu kontaktu. Nástrojem pro tuto oblast kontroly je požadavek na sestavení tematických

plánů vyučovaných předmětů všemi pedagogickými pracovníky. Návaznost učiva mezi jednotlivými ročníky je zajištěna.

Systém kontroly učebních plánů a učebních osnov je účinný.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětu český jazyk na prvním stupni a druhém stupni

Výuka byla sledována ve všech třídách prvního i druhého stupně. Hodiny vedlo celkem sedm vyučujících. Pět z nich je aprobováno pro výuku českého jazyka na daném stupni. Na prvním stupni předepsané vzdělání nemají dva vyučující, na druhém stupni jeden. Chybějící kvalifikace neměla negativní vliv na kvalitu výuky.

Motivace k učení byla ovlivněna zejména nabídkou činností a různých pomůcek. Vysoká aktivita žáků se projevila tam, kde byl vytvořen prostor pro samostatnou práci, tvořivost, učivo bylo aplikováno na situace z praktického života. Motivaci žáků k učení zvyšovala práce s didaktickými materiály (pracovními listy, obrazovým materiálem, knihami). Naopak vnitřní motivace žáků byla v několika málo hodinách negativně ovlivněna jednostranným procvičováním učební látky. Motivačně působila i práce starších žáků v počítačové učebně.

Všechny hodiny byly promyšleně připraveny, ale postup vyučujících je většinou pevně vázán na obsah učebnic. Organizace výuky odpovídala srozumitelně vyjádřeným výukovým cílům. Úkoly navazovaly na předchozí znalosti žáků. Na prvním stupni učitelé uplatňovali skupinovou práci, někteří zadávali individuální úkoly na procvičování učiva. Na druhém stupni byli žáci zapojováni často do téže učební činnosti, většina hodin byla vedena frontálním způsobem. Při zadávání diferencovaných úkolů v hodinách mluvnice byla věnována přiměřená pozornost písemnému projevu žáků. Stanovené výukové cíle v hodinách odpovídaly požadavkům osnov a aktuálnímu složení tříd. Korespondovaly s předloženými tematickými plány. Příprava učitelů na výuku byla pečlivá.

Formy organizace a metody práce odpovídaly většinou věku žáků a povaze úkolu, který učitelé se žáky plnili. Ke kladům sledovaných hodin patřilo střídání činností například v lavicích, u tabule, v prostoru třídy, práce s různými pomůckami a na prvním stupni práce ve skupinách. Učitelé střídali přímou a nepřímou práci, snažili se, aby se všichni žáci dostávali ke slovu. Dbali o praktickou využitelnost toho, co se žáci učili. Některé činnosti (zejména u nejmladších žáků) měly ráz hry. Učitelé věnovali pozornost výraznému a správnému čtení s porozuměním, rozvoji písařských dovedností, zvládání mluvnických pravidel a jejich aplikaci. Starší žáci byli vedeni k samostatné práci s odbornou literaturou. Tyto metody a formy práce poskytovaly prostor pro aktivitu a rozvoj dovedností. Prostor pro iniciativu žáků byl jen obtížně vytvářen v hodinách, kde převažoval autoritativní způsob vedení. Monotónní, jednostranné činnosti nerozvíjely aktivitu žáků.

Stavba většiny hodin odpovídala věkovým zvláštěnostem žáků, pracovní tempo bylo přiměřené jejich schopnostem. Rozvrh vyučovacích hodin respektuje psychohygienické potřeby žáků, zařazení předmětů do skladby rozvrhu je v souladu s didaktickými zásadami. Přestávky mohli žáci trávit ve třídách nebo na chodbách, v prostorách druhého stupně jsou umístěny stoly na stolní tenis. Prostředí učeben a chodeb zpříjemňují keramické výrobky a výkresy žáků. V některých třídách bylo zvoleno netradiční uspořádání lavic.

Učitelé prvního i druhého stupně pečují o podnětné prostředí tříd. Materiální podpora výuky korespondovala s probíranými tématy, učitelé využívali publikace i jazykové příručky, které měli k dispozici ve třídě. Na prvním stupni pak různý obrazový materiál, pracovní listy a pečlivě připravené tabule s nadepsanými texty. Velmi vhodně využíval jeden z učitelů práci se vzdělávacími programy pro český jazyk v počítačové učebně.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v českém jazyce na prvním a druhém stupni jsou na velmi dobré úrovni.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětu matematika na prvním stupni

Výuka matematiky byla sledována ve všech třídách prvního stupně u pěti vyučujících. Tři jsou aprobovaní, dva předepsané vzdělání nemají. Chybějící odborná a pedagogická způsobilost neměla zásadní negativní dopad na úroveň práce se žáky.

Úvodní motivace v hodinách často obsahovala moment překvapení nebo problém k řešení, což ve třídách vytvářelo příjemnou pracovní atmosféru. Žáci byli oceňováni za snahu a aktivitu i za zlepšení výkonu. Učitelé ověřovali pochopení učiva, pozornost věnovali také práci s chybou. Průběžné hodnocení mělo obvykle motivační charakter. Žáci se učili zdůvodňovat řešení a vyhledávat podstatné informace. V některých hodinách měli prostor pro vyjádření vlastního názoru a sdělení zkušeností. Kromě ústního projevu věnují vyučující náležitou pozornost písemnostem žáků, pravidelně je kontrolují a opravují.

Všechny sledované hodiny byly pečlivě organizačně a metodicky připravené. Učitelé diferencovali nároky na žáky podle jejich věku a schopností, čas pro výuku byl využíván optimálně. Stanovené úkoly navazovaly na předchozí znalosti žáků a korespondovaly s předloženými tematickými plány.

Formy organizace a metody práce odpovídaly většinou věku žáků a povaze probírané učební látky. Aktivitu žáků příznivě ovlivňovalo zařazování problémových úloh, uplatňování mezipředmětových vztahů a procvičování učiva zábavnou formou. Získávat i aplikovat vědomosti a dovednosti mohli žáci většinou vlastní samostatnou činností. Byli vedeni k přesnosti, učivo si procvičovali v různých obměnách a učili se získané dovednosti prakticky využít. V hodinách se všichni dostávali ke slovu.

Vyučování probíhalo v příjemné pracovní atmosféře, učitelé měli k žákům většinou partnerský vztah. Ve sledovaných hodinách se střídaly různé pracovní činnosti, pokles pozornosti zpravidla kompenzovaly relaxační aktivity. Rozvrh vyučovacích hodin a přestávek respektuje psychohygienické potřeby žáků a didaktické zásady. Učitelé pečují o podnětné prostředí tříd, pomůcky byly v hodinách využívány účelně.

Žáci jsou navyklí komunikovat s pedagogy, ve většině hodin mohli vyjadřovat své názory. Učitelé se snažili být v průběhu vyučování s každým žákem v kontaktu, některým se ale nedařilo být vždy optimálním vzorem v ústním vyjadřování.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v matematice na prvním stupni jsou velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětech dějepis a zeměpis na druhém stupni a vlastivěda na prvním stupni

Dějepis a zeměpis vyučují dvě aprobované učitelky s dlouhou pedagogickou zkušeností. Hodiny vlastivědy vedly dvě vyučující, jedna aprobovaná, jedna bez předepsané odborné a pedagogické způsobilosti. Obě mají delší pedagogickou praxi.

Všechny učitelky velmi vhodně využívaly vstupní motivace, mezipředmětové vztahy a aktuality ze současného společenského dění. Žáci byli převážně aktivní, při hodinách byli vhodně vedeni k rozvoji komunikačních dovedností. Učitelky jejich práci hodnotí převážně pozitivním způsobem na základě ústního i písemného zkoušení a aktivity, kterou žáci vyvíjejí během vyučovacích hodin.

Atmosféra v hodinách byla pracovní, vztahy mezi žáky a vyučujícími se jeví jako vstřícné až přátelské.

Všechny hodiny byly dobře připravené, zejména hodiny vlastivědy a zeměpisu, a vycházely z osnov a tematického plánu, který zpracovaly učitelky na začátku školního roku.

Na prvním stupni byla zařazena skupinová práce, která vedla k vysoké aktivitě, žáci pracovali s mapami, učili se vyhledávat informace, učitelky jim poskytovaly radu a pomoc. Žáci prokázali velmi dobré znalosti a dovednosti, mohli se ptát a využívat vlastní zkušenosti. Na druhém stupni byly hodiny vedeny frontálním způsobem, převažujícími metodami byly řízený rozhovor a práce s učebnicí a s mapou. Zápis probírané látky byl přiměřený věku žáků a postihoval podstatné jevy učiva.

Během vyučování nebylo zaznamenáno porušování psychohygienických zásad, také zařazení předmětů do rozvrhu je správné. Na prvním stupni učitelky respektovaly individuální pracovní tempo žáků, střídaly práci pod přímým vedením a samostatnou činnost.

Hodiny vlastivědy probíhaly v kmenových učebnách. Žáci pracovali s příručními i nástěnnými mapami, měli k dispozici naučné knihy a encyklopedie a různý obrazový materiál. Prostředí je pro výuku předmětu podnětné. Pro každou hodinu dějepisu i zeměpisu jsou ve škole upraveny kmenové třídy jako odborné učebny. Tak mohly učitelky bez časových ztrát, ať při přípravě na hodiny nebo v průběhu hodin, vhodně využívat nástěnné mapy, obrazový materiál, literaturu i audiovizuální pomůcky, jimiž jsou učebny velmi dobře vybaveny. V učebnách je i výzdoba tematicky vztažená k dějepisu či zeměpisu. Žáci používají schválené učebnice, atlasy a pomocné knihy pro výuku. Základní učebnicové texty byly doplňovány ukázkami dokumentů.

Jazyková a komunikační úroveň většiny učitelů je na vysoké úrovni, dodržují pravidla komunikace se žáky a učí je správně komunikovat. Žáci mají možnost uplatnit svůj názor a diskutovat v hodinách.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v dějepisu a zeměpisu na druhém stupni a vlastivědy na prvním stupni jsou nadprůměrné.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětu německý jazyk na prvním a druhém stupni

Výukou německého jazyka jsou pověřeny čtyři učitelky, z nichž žádná nemá odbornou způsobilost pro výuku německého jazyka. Vzhledem k tomu, že dvě vyučující mají dlouholeté pedagogické zkušenosti, účastnily se jazykových kurzů a jedna vyučující několik let žila v zahraničí a vykonala státní jazykovou zkoušku, neovlivnila nepříznivá personální situace výrazně negativně celkovou kvalitu sledované výuky. Dílčí nedostatky, a to zejména po stránce metodické, se projeví u začínající učitelky. Účelná a promyšlená motivace byla součástí většiny sledovaných hodin. Učitelky většinou nenásilně a přirozeně motivovaly žáky. Jako motivační vstup byly využívány písničky, říkanky nebo řízený rozhovor. Vhodnými motivačními prvky byly pochvala a povzbuzení, zařazování rozmanitých činností. Menší míra aktivního zapojení žáků do výuky byla sledována v hodinách s nevýraznou motivací. Znalosti a dovednosti si vyučující ověřují průběžně, formou ústní i písemnou, která je převažující. Hodnocení je zaměřeno na znalosti jazykových prostředků, méně na komunikativní dovednosti žáků.

Psychohygienické zásady byly většinou respektovány, učitelky střídaly činnosti a podle potřeby zařazovaly relaxační aktivity. Ne vždy bylo tempo výuky přizpůsobeno věku a schopnostem žáků, což u některých vedlo ke snížení jejich pozornosti a následně pak k nezájmu o výuku.

Všechny sledované hodiny byly připravené, ale z hlediska jejich organizace, použitých forem a metod práce měly rozdílnou úroveň. Převládala frontální výuka, která byla doplňována individuální prací nebo prací ve dvojicích, skupinová práce byla využívána v menší míře. Celkově byla výuka na obou stupních zaměřena na osvojení mluvnice a slovní zásoby, méně pak na

rozvoj komunikativních dovedností žáků. Přiměřeným způsobem se vyučující věnovaly písemnému projevu žáků. Ve vyšších ročnících byla výuka vedena převážně v německém jazyce, v nižších ročnících učitelky střídaly cizí a mateřský jazyk. Ojedinele se vyskytly hodiny, které se vyznačovaly jednotvárností a malou aktivitou žáků.

Ve sledované výuce převládala klidná pracovní atmosféra. Vzájemná komunikace byla většinou bezproblémová, dohodnutá pravidla jsou vzájemně respektována a dodržována.

Kromě základních jazykových učebnic byly ve výuce používány také další doplňující materiály např. různorodé texty, pracovní listy, kartičky se slovní zásobou a různé názorné pomůcky. V průběhu výuky byly účelně využívány výukové počítačové programy a didaktická technika.

V průběhu a výsledcích výchovy a vzdělání v předmětu německý jazyk jsou pozitivní a negativní téměř v rovnováze.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětech občanská výchova a rodinná výchova

Výuku obou předmětů zajišťují vyučující, kteří mají pouze pedagogickou způsobilost. Chybějící odbornost neměla negativní dopad na celkovou kvalitu sledované výuky. Naopak ve sledovaných hodinách se pozitivně projevila pedagogická zkušenost vyučujících, jejich hlubší zájem o předmět a také snaha využít poznatky získané v rámci dalšího vzdělávání učitelů.

Ve všech sledovaných hodinách byla vyučujícími účelně a nenásilně využívána vstupní i průběžná motivace. Počáteční motivační vstup byl nejčastěji tvořen seznámením s cílem a průběhem hodiny či motivačním rozhovorem. V průběhu výuky byli žáci nejčastěji motivováni zadáváním zajímavých a problémových úkolů, aktualizací učiva, výběrem témat odpovídajících jejich zájmům a také partnerským přístupem vyučujících. K motivaci žáků přispívalo i časté povzbuzení a pochvala. Znalosti a dovednosti byly ověřovány průběžně, převažovalo pozitivní hodnocení. Pro klasifikaci žáků byly využívány zejména krátké písemné testy, byla sledována práce a aktivita žáků v hodinách a hodnoceno zpracování krátkodobých i dlouhodobějších úkolů. Klasické ústní zkoušení se využívalo jen ojedinele. V závěru sledovaných hodin bylo vždy provedeno shrnutí probíraného učiva a zhodnocení práce celé třídy i jednotlivých žáků.

Ve všech navštívených hodinách byla vytvořena příjemná pracovní atmosféra. Komunikace mezi vyučujícími a žáky i mezi žáky navzájem byla většinou bezproblémová. Pouze v ojedinelých případech nebyla některými žáky respektována dohodnutá pravidla chování.

Obsah i struktura sledovaných hodin vycházely ze stanovených výukových cílů, které byly stanoveny přiměřeně věku i schopnostem žáků a s ohledem na jejich potřeby a zájmy. Základem všech sledovaných hodin byla frontální výuka, která byla vhodně doplňována samostatnou a skupinovou prací umožňující aktivní zapojení žáků do výuky. Základními metodami výuky byly řízený rozhovor, diskuse a výklad. Vyučující vysvětlovali učivo jasně a srozumitelně, vždy v návaznosti na již probírané učivo. Často vycházeli ze zkušeností a poznatků samotných žáků. Důležité a cizí pojmy sami nebo ve spolupráci s žáky průběžně vysvětlovali. Vhodně byly využívány mezipředmětové vztahy. Výrazným pozitivem sledovaných hodin byla snaha vyučujících vést žáky k soustavné práci s textem, žáci se učili nejen vyhledávat potřebné informace, ale také tyto informace zpracovávat.

Příjemné a esteticky podnětné prostředí učeben pozitivně ovlivňovalo psychohygienické podmínky výuky. Psychohygienické zásady výuky byly většinou dodržovány, tempo výuky bylo přizpůsobeno možnostem žáků. Vyučující často střídali činnosti a vhodně zařazovali relaxační prvky. Pouze ojedinele se vyskytly hodiny, ve kterých nebyla psychohygienickým zásadám věnována dostatečná pozornost, činnosti byly jednotvárné, chyběl prostor pro relaxační činnosti.

Ve sledovaných hodinách pracovali žáci s učebnicemi a s doplňkovými materiály připravovanými vyučujícími. Pro větší názornost a oživení výuky byly často využívány také různé názorné pomůcky. V jedné hodině bylo zaznamenáno velmi zdařilé využití videa, v ostatních hodinách vyučující s didaktickou technikou nepracovali.

Pozornost byla věnována rozvoji komunikativních dovedností žáků, učitelé vedli žáky k dialogu, učili je diskutovat, argumentovat.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v občanské výchově a v rodinné výchově jsou na velmi dobré úrovni.

Výsledky vzdělávání a výchovy zjišťované školou ve sledovaných předmětech na prvním a druhém stupni

Souhrnné výsledky vzdělávání uvádí ředitelka formou přehledů a tabulek zpracovávaných vždy na konci pololetí školního roku. Výsledky vzdělávání jsou také přílohou Výroční zprávy o činnosti školy ve školním roce 2001/2002. V loňském školním roce prospělo s vyznamenáním 13,28 % žáků a neprospělo 3,51 % žáků.

Výsledky vzdělávání zjišťuje škola vlastními evaluačními nástroji. Vyučující českého jazyka, německého jazyka i matematiky zadávají žákům testy a plánované prověrky, které se vztahují k probíranému učivu. Výsledky slouží jako zpětná vazba pro učitele i vedení školy. Testy nabízené komerčními organizacemi za úplatu, které poskytují srovnání v rámci dalších základních škol, již také byly v minulém školním roce využity.

Celkové hodnocení průběhu vzdělávání a výchovy

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v českém jazyce, dějepisu, zeměpisu a vlastivědě, matematice, občanské výchově a rodinné výchově jsou hodnoceny jako velmi dobré. Ve výuce německého jazyka jsou pozitiva a negativa téměř v rovnováze. V organizaci výuky a metodách práce se projevuje vstřícný přístup učitelů k žákům.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Soulad zřizovací listiny s rozhodnutím o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení

Zřizovací listina školy byla vydána Městem Hranice 17. září 2002. Podle tohoto dokumentu je škola založena dnem 1. ledna 2003 jako příspěvková organizace s názvem „Základní škola Hranice, okres Cheb“, s adresou „351 24 Hranice u Aše, Husova 414“ a identifikačním číslem „60 611 405“. Rozhodnutím Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR ze dne 6. února 2003 byla škola s účinností od 1. ledna 2003 zařazena do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení s názvem „Základní škola Hranice, okres Cheb“, s adresou 351 24 Hranice u Aše, Husova 414“ a identifikačním číslem „60 611 405“. Identifikátor zařízení je 600 066 398, IZO součásti základní škola je „102 052 069“ a IZO součásti školní družina je „115 100 121“.

Zřizovací listina školy je v souladu s rozhodnutím o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Rozhodnutí o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení ze dne 6. 2. 2003, čj. 10 447/03-21;
2. Zřizovací listina ze dne 17. 9. 2002;
3. Třídní výkazy, katalogové listy a třídní knihy pro školní rok 2002/2003;
4. Výkaz Škol (MŠMT) V3-01 o základní škole podle stavu k 30. září 2002;
5. Výroční zpráva o činnosti školy ve školním roce 2001/2002;
6. Učební plán školy ve školním roce 2002/2003;
7. Rozvrh hodin ve školním roce 2002/2003;
8. Tematické plány sledovaných předmětů;
9. Záznamy z pedagogických rad za školní rok 2001/2002 a 2002/2003;
10. Školní řád;
11. Organizační řád školy;
12. Plán činnosti školy ve školním roce 2002/2003;
13. Plán kontrolní činnosti ředitele školy ve školním roce 2002/2003;
14. Žákovské knížky žáků navštívených tříd.

ZÁVĚR

Škola má ve městě dlouholetou tradici a tomu odpovídá vzrůstající zájem vedení obce o rozvoj školy. Sledované vyučovací předměty jsou převážně vedeny pedagogicky způsobilými učiteli. Odborná způsobilost dosahuje 31 % , dějepis a zeměpis jsou svěřeny učitelům, kteří mají předepsané vzdělání. Na prvním stupni je odučeno 50 % hodin plně kvalifikovanými pedagogy. Nekvalifikovaně jsou vedeny hodiny občanské, rodinné výchovy a německého jazyka. Ty jsou však svěřeny zkušeným pedagogům, kteří k výuce přistupují velmi zodpovědně. Učitelé mají zájem o další vzdělávání. Chybějící kvalifikace neměla negativní dopad na kvalitu výuky. Ředitelka využívá při přidělování vyučovacích povinností odbornosti a vzdělání učitelů podle možností, které dává malý pedagogický sbor. Kontrolou práce učitelů ze strany vedení je vytvořena potřebná zpětná vazba. Vnitřní i vnější informační systém je vytvořen a účinně využíván směrem rodičovské veřejnosti a úřadům. Budovy jsou udržované, prostředí působí velmi příjemným dojmem. Učebny jsou funkčně vybavené nábytkem. Odborné učebny českého jazyka, dějepisu a zeměpisu jsou velmi dobře vybaveny učebními pomůckami a audiovizuální technikou. Rezervy jsou ve vybavení učebny německého jazyka. Materiální zdroje byly v průběhu inspekce účelně využity. Ve většině sledovaných hodin byly zařazovány zajímavé metody a formy práce. Přátelská pracovní atmosféra pozitivně ovlivnila motivaci žáků k učení.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	PaedDr. Antonín Veselý	Ant. Veselý v.r.
Členky týmu	PaedDr. Dana Egerová	Dana Egerová v.r..
	Mgr. Marie Vrátníková	Marie Vrátníková v.r.

Další zaměstnanec ČŠI

Jitka Havlíčková

V Chebu dne 10. března 2003

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 24. března 2003.

Razítko

Ředitelka školy	Podpis
------------------------	---------------

PhDr. Hana Levá

PhDr. Levá H.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný.
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň.
Průměrný	Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň.
Pouze vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa.
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.

Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně.
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně.

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání	Podpis příjemce nebo čj.
---------	------------------------	--------------------------

	inspekční zprávy	jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy: Krajský úřad Karlovarského kraje, OŠMT	7. dubna 2003	63/03
Zřizovatel: Město Hranice, U Pošty 182,	7. dubna 2003	64/03

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány